

W ogłoszonym przez ONZ Międzynarodowym Roku Lasów, w naszym kraju – w trosce o społeczeństwo – z inicjatywy dyrektora generalnego LP dr. inż. Marianna Pigana oraz Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych powstał program „Aktywne udostępnianie lasu” (AUL). Jednostką wdrażającą go w naszą leśną rzeczywistość są zakłady LP, w tym Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu.

Z własnego doświadczenia wiemy, że przeciętny Kowalski postrzega las, jako miejsce umożliwiające złapanie świeżego oddechu na łonie natury, delektowanie się słodkim smakiem jagód i malin oraz sukces grzybobrania. Dokładnie potwierdziły to przeprowadzone na zlecenie DGLP badania ankietowe CBOS przeprowadzone na grupie blisko 800 osób,

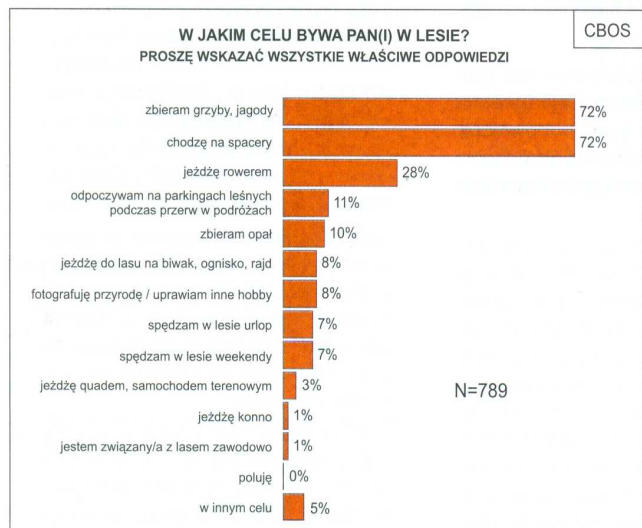

Drewniany ludzik – strażnik czystości lasu.

Koordynator Programu „Aktywne udostępnianie lasu” w Lasach Państwowych – Miłka Hyży z Ośrodka Rozwojowo-Wdrożeniowego LP w Bedoniu.

Udostępnianie lasu... pod czujnym okiem kamery

z których wynika, że 72% respondentów odwiedzających las zbiera grzyby i jagody oraz chodzi na spacer, a tylko 7% spędza w lesie urlop lub weekendy. Obecność swą w lesie z fotografowaniem

przyrody i uprawianiem hobby łączą tylko 8% ankietowanych osób. Aktywny odpoczynek połączony z jazdą rowerem po ścieżkach leśnych wybrał co trzeci z uczestników badania ankietowego.

Warto podkreślić, że wśród aktualnie zinwentaryzowanych 5500 obiektów turystycznych i edukacyjnych Lasów Państwowych, największy udział mają miejsca postojowe pojazdów – ok. 3000. Tego typu obiekty najczęściej służą odwiedzającym las w wyżej wymienionych celach.

Bardzo interesujące dane uzyskano pytając, co – zdaniem odwiedzających las – jest najważniejsze w miejscach, w których najczęściej przebywają. W 10-stopniowej skali ważności najwyższe lokaty uzyskały: 8,8 – czystość i porządek w miejscach przebywania odwiedzających, 8,7 – kosze na odpady i 8,36 – poczucie bezpieczeństwa. Natomiast zaledwie 4,53 zdobyła możliwość uczestniczenia w edukacyjnym spotkaniu z leśnikiem, a 4,46 – dostęp do drobnych usług (bar, grill). Z zestawienia uzyskanych wyników jednoznacznie widać, jakie są oczeki-

wania społeczeństwa względem penetracji lasu.

Wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom program „Aktywne udostępnianie lasu” koncentruje się na następujących celach:

- ♦ udostępnianie lasów, będących w zarządzie PGL LP, w sposób gwarantujący harmonijne korzystanie z nich przez wszystkich użytkowników bez szkody dla lasu,

- ♦ ułatwienie i ukierunkowanie dostępu do lasu przez rozwój odpowiedniej infrastruktury oraz jej standaryzację i ewentualne współfinansowanie,

- ♦ aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich i wspomaganie rozwoju współpracy między nimi a leśnikami, przez wspólną dbałość o infrastrukturę turystyczną i czerpanie korzyści ze zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu,

- ♦ zapewnienie bezpieczeństwa gościom lasu.

Ten typ urządzeń turystycznych (produkowanych przez Zespół Składców Lasów Państwowych w Białogardzie) sprawdza się w ogrodach i na placach zabaw, lecz w warunkach leśnych wymaga dostosowania by mógł służyć dłużej niż jeden sezon turystyczny.

Podstawowymi zasadami wdrażania programu AUL na terenach Lasów Państwowych są:

- AUTONOMICZNOŚĆ – oznaczająca dobrowolność w przystąpieniu do jego realizacji przez dane nadleśnictwo;

- STANDARDYZACJA – dostosowanie infrastruktury turystycznej do przewidzianego programem wzorca oraz

budowanie spójnego wizerunku LP;

- **DOSTĘPNOŚĆ** – każdy zainteresowany, w tym osoby niepełnosprawne, mogą korzystać z infrastruktury;

- **BEZPIECZEŃSTWO** – potwierdzona certyfikatami gwarancja użytkowania urządzeń bez uszczerbku na zdrowiu;

- **WSPÓŁPRACA** – każdy obiekt troską otaczają zarówno leśnicy, jak i lokalna społeczność, organizacje, a nawet władze samorządowe;

- **TRWAŁOŚĆ** – harmonijne współdziałanie zarówno gospodarczy, jak i użytkowników ma stanowić gwarancję wieloletniego korzystania ze wszystkich elementów infrastruktury.

Jako pierwszy punkt realizacji powyższego Programu przyjęto wyposażenie naszych leśnych ostepów w odpowiednie parkingi i miejsca postojów pojazdów. Parkingi leśne powinny gwarantować turystom bezpieczny postój oraz być wyposażone w urządzenia sanitarne. W przypadku, kiedy nie ma takich urządzeń, jest

Wiata produkcji Ośrodka Techniki Leśnej w Jarocinie w naszych warunkach „kulturowych” ma szansę przetrwać dłużej niż przysłowiową „jedną noc”.

rektora generalnego LP, że „mają one być sprzątane tak długo, aż umrze ostatni z pokolenia wywołujących śmieci do lasu”.

W projektowanie, budowę i utrzymanie parkingów leśnych powinny być zaangażowane przede wszystkim moce produkcyjne i usługowe Lasów Państwowych. Aktualnie w Program i jego pierwszą fazę realizacji już zaangażowane są: Ośrodek Rozwoju-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu, Ośrodek Techniki Leśnej w Jarocinie i Zespół Skład-

kingu na kwotę ok. 1 tys. zł rocznie, to w praktyce okazało się, że uwzględniając m.in. remonty nawierzchni, jest to kwota dziesięciokrotnie wyższa!

Zgodnie z danymi zawartymi w publikacji prof. **Bogdana Ważyńskiego** „Urządzenia i rekreacyjne zagospodarowanie lasu” (PWRiL, 2011) wytypowano 19

Parking leśny; tutaj, jak widać, ławki poszły na podpałkę... Obok Toi-Toi dostosowany do potrzeb leśnych ©.

to tylko miejsce postojów pojazdów. Jednocześnie projektowane parkingi leśne będą monitorowane przez cały czas przez „czujne oko kamery”.

Zgodnie z wytycznymi strategicznymi dyrektora generalnego LP istotne jest, żeby infrastruktura turystyczna Lasów Państwowych nie dublowała istniejącej wcześniej infrastruktury prywatnej. Jeżeli taka już istnieje – należy jedynie dołączyć do niej np. ścieżkę edukacyjną czy rowerową, zawierając porozumienie o utrzymaniu w czystości z zarządzającym obok inwestorem prywatnym. Bo priorytetem parkingów ma być czystość – zgodnie ze słowami dy-

rektor Lasów Państwowych w Białogardzie.

Pomysłodawcy programu AUL uwzględnili fakt, że odwiedzający las w celach rekreacyjnych mają oczekiwanie i spójnienie na „leśną rzeczywistość” zdecydowanie inne niż przyrodnicy i naukowcy. Dlatego też niekoniecznie żądni są informacji, jakie gatunki rzadkie czy chronione występują w najbliższej okolicy.

Warto podkreślić, że według danych Lasów Państwowych z 2009 r., roczne utrzymanie parkingów leśnych to koszt ponad 2,5 mln zł. Mimo, że szacunkowe pierwotne dane wskazywały koszt utrzymania przeciętnego par-

aglomeracji miejskich, w okolicach których w pierwszym rzędzie powinny powstać nowoczesne, monitorowane parkingi leśne. Ośrodkami tymi są: Białystok, Olsztyn, Gdańsk – Gdynia – Sopot, Szczecin, Warszawa, Bydgoszcz – Toruń, Lublin, Kielce, Łódź, Poznań, Rzeszów, Kraków, Bielsko-Biała, Katowice, Częstochowa, Opole, Wrocław, Głogów – Legnica i Wałbrzych.

W obecnej rzeczywistości bardzo istotnym elementem każdej inwestycji jest czynnik ekonomiczny. Na bieżąco monitorowane są koszty utworzenia parkingu leśnego zgodnego z wymogami programu AUL.

Jednocześnie autorzy Programu AUL szacunkowy roczny koszt utrzymania parkingu leśnego ocenili na kwotę około 35 tys. zł. Warto wiedzieć, że prawie połowę tych kosztów stanowi obsługa toalet, których obecność jest nieodzowna.

Zgodnie z harmonogramem realizacji Programu pierwszy parking leśny zostanie oddany w drugiej połowie 2011 roku na terenie Nadleśnictwa Karczm Borowa (woj. wielkopolskie). Kolejnych 5 parkingów leśnych, które powstaną w ramach realizacji AUL, przewidzianych jest w nadleśnictwach: Świętoszów (woj. lubuskie), Niepołomice (woj. małopolskie), Brzeziny (woj. łódzkie) oraz Chojnów i Celestynów (woj. mazowieckie).

W bieżącym roku zostaną zastosowane dwa standardy urządzeń: dla parkingu leśnego materiałami urządzeń będą drewno i metal, a dla miejsc postojów pojazdów – wyłącznie drewno. Wykonawcą pierwszego zestawu jest Ośrodek Techniki Leśnej w Jarocinie (masywne konstrukcje metalowo-drewniane) a wykonawcą drewnianych urządzeń będzie, po odpowiednim dostosowaniu swej produkcji (meble ogrodowe) do wymogów programu AUL, Zespół Składnic LP w Białogardzie.

Lasy Państwowe, chcąc poznać opinie i oceny turystów i użytkowników lasu, ogłosiły w 2010 roku pierwszą edycję konkursu na „Najlepiej zagospodarowany leśny parking”. Wygrał parking edukacyjno-turystyczny w Nadleśnictwie Góra Śląska na terenie RDLP w Poznaniu, uzyskując aż 43% poparcia. Zwycięstwo to jest zasługą zaangażowania i aktywności oraz współpracy lokalnej społeczności (na czele z sołtysiem) z leśnikami.

W przyszłym roku, kiedy Polska będzie gospodarzem EURO 2012, w ramach realizacji programu Aktywnego udostępniania lasu nastąpi wybór kolejnych 20 lokalizacji parkingów leśnych.

Aby zagwarantować pełne zadowolenie przyszłym użytkownikom parkingów leśnych, jak również satysfakcję głównemu realizatorowi – ORWLP w Bedoniu, warto zaprosić wszystkich miłośników lasu do wyrażenia własnych opinii oraz uwag na temat naszego wspólnego przedsięwzięcia, które może służyć następnym pokoleniom.

Tekst i zdjęcia:

ARTUR SAWICKI